

Автор:

студент 51 Овм групи
Сович Олександр Кузьмич

Науковий керівник:

доктор фізико-математичних наук, професор
Малежик Михайло Павлович

ТЕСТИ ЗАГАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Анотація. Метою дослідження є теоретично обґрунтувати і впровадити в навчальний процес тести загальної навчальної компетентності. Визначити ідеї та особливості використання тестів загальної навчальної компетентності в світовій практиці та можливості їх застосування в Українських навчальних закладах. Завданням дослідження є проаналізувати світовий досвід по впровадженню тестів загальної компетентності. Уточнити стан розробленості тестів здібностей до навчання у вищих навчальних закладах в Україні та здійснити апробацію на основі існуючого тесту загальної компетентності (ТЗНК). Об'єктом дослідження є інструментарій оцінювання загальних компетентностей при вступі у ВНЗ України. У дослідженні розглянуті системи вступу у різних країнах світу (США, Швеція, Ізраїль) до вищих навчальних закладів на основі тестів здібностей (загальних компетентностей).

Ключові слова: загальна компетентність, тест здібностей, оцінювання, ТЗНК, система вступу.

Вступ. У магістерській роботі висвітлюються різні підходи до оцінювання академічних здібностей з досвіду інших країн світу. Завданням тестів загальної компетентності є оцінювання когнітивної, діяльнісної й особистісної готовності учнів до використання засвоєних знань і пізнавального досвіду в реальних життєвих ситуаціях. Тому оцінюючи освітні результати потрібне акцентування на навчальних здібностях учнів. Тести здібностей визначають здатність учнів будувати і поліпшувати власну систему знань, використовувати її для розв'язування буденних питань. Вербально-комунікативна і логіко-математична частини, що містяться в тесті ТЗНК дають можливість оцінити змогу людини продуктивно вчитися. Цей тест був апробований і показав валідні психометричні показники.

Постановка задачі. Тому слід дослідити міжнародний досвід, де оцінювання якості підготовки за бакалаврськими програмами за окремими спеціальностями, може ґрунтуватися на виконанні випускниками бакалаврату двох тестів – тесту загальної компетентності і предметного тесту відповідного спрямування. У поєднанні яких дійсно прослідковується прогностична валідність заради, якої і створюються тести здібностей чи загальних компетентностей.

Мета роботи. Метою дослідження є теоретично обґрунтувати і впровадити в навчальний процес тест загальної навчальної компетентності. Визначити ідеї та особливості використання тестів загальної навчальної компетентності в світовій практиці та можливості їх застосування в Українських навчальних закладах.

Основна частина. Використатися лише традиційних інструментів вимірювання якості освіти є недостатнім, адже вони з'ясовують лише рівень засвоєння предметних знань і вмінь учнів, тоді як тести загальної компетентності мають більш глибокі вимірні властивості. А отже такі засоби оцінювання, які побудовані на основі сучасних теорій і методик педагогічних вимірювань, які оцінюють рівень загальної чи предметної компетентності створюють більш об'єктивний відбір при вступній компанії. Ці засоби повинні містити компетентнісно-орієнтовані завдання, які визначатимуть весь спектр здібностей учнів до використання набутих предметних знань, умінь і ціннісних ставлень у практичній діяльності.

Оцінювання загальних чи предметних компетентностей зіштовхується з низкою труднощів, зумовлених насамперед багатовимірністю структури багатьох з них. Це вимагає

застосування різноманітних оцінювальних засобів і, у свою чергу, різних шкал оцінювання, що потребуватиме особливих способів інтеграції їх для інтерпретації результатів навчання.

В окремих країнах вже тривалий час застосовуються тести, які перевіряють здібності абітурієнтів. Зокрема, в Ізраїлі при вступі до університетів використовують тест, в якому є психологічний складник. В окремих країнах (США, Саудівська Аравія, Швеція, Польща, Грузія) при відборі студентів застосовують як предметні тести, так і тести здібностей (ability test).

У більшості випадків тести здібностей створені для виявлення здібностей учнів до навчання, тобто на оцінювання їхньої загальної навчальної компетентності. У широкому розумінні – це характеристика особистості, яких вона набуває внаслідок активної життєдіяльності впродовж життя і яка визначає її спроможність будувати і вдосконалювати власну систему знань, застосовувати її для розв'язування особистісно і суспільно значимих проблем, здатність сприймати і генерувати нові ідеї, спроможність приймати рішення і брати на себе відповідальність, ініціювати і здійснювати продуктивну діяльність [1].

В Україні також є такий тест, назва якого тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК), який пройшов апробацію у 2010-2012 роках і рекомендований до застосування. Під час розроблення ТЗНК в основу його концепції покладено систему ключових компетентностей, набуття яких сьогодні розглядається як головна мета (місія) загальної середньої освіти та передумова саморозвитку і самореалізації особистості й одночасно як спроможність людини продуктивно вчитися впродовж життя.

Висновки. Таким чином тести загальної компетентності це сучасний інструмент вимірювання, який спрямований об'єктивно оцінювати здібності учнів до навчання, що суттєво відрізняється від предметних тестів, які вимірюють знання, що були отримані під час вивчення шкільних предметів. Також такі тести відрізняються тим, що до них не підготуєшся на відміну від предметних, до яких готуються з репетиторами завчаючи предметні тести. Аналіз досвіду інших країн матиме вагоме значення при впровадженні ТЗНК в систему вступу до ВНЗ України.

Список використаних джерел

1. Ляшенко О.І. Упровадження тесту загальної навчальної компетентності в системі ЗНО абітурієнтів ВНЗ : аналітичний звіт / О.І. Ляшенко, С.А. Раков та ін. // Вісник «Тестування і моніторинг в освіті», 2010. – № 10. – С. 2-48.
2. Ляшенко О.І. Тест загальної навчальної компетентності: основні засади і результати пілотування / О.І. Ляшенко, С.А. Раков // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 2. – С. 27-35.